

फलति इन्द्राय फलं ददाति नकारौ चार्थौ । कीदृशो वनस्पतिः देवैर्हिरण्यपर्णाः
हिरण्यवृषाणि पर्णानि यस्य देवा यस्य हिरण्यमयानि पर्णानीत्यर्थः । अश्विभ्यां
सरस्वत्या च सुपिप्पलः शोभनं पिप्पलं फलं यस्य सः अश्विनौ सरस्वती च य-
स्य वनस्पतेः फलानीत्यर्थः । ऋषभः पूज्यः ऋषभशब्दः पूजावचनः । वसुं ॥ ५६ ॥

देवं बर्हिर्वारितीनामधरे स्तीर्णमश्विभ्यामूर्णम्रदाः सरस्वत्या स्योनमिन्द्र
ते सदः । ईशायै मन्युं राजानं बर्हिषा दधुरिन्द्रियं वसुं ॥ ५७ ॥

हे इन्द्र वारितीनां वारि जले इतिर्गतिर्यासां ता वारितयः तासां जलोद्भवा-
नामोषधीनां सम्बन्धि बर्हिः ते तव सदः सदसि अधरे यज्ञे अश्विभ्यां सरस्वत्या
च स्तीर्णमास्तृतं कीदृशं बर्हिः देवं दीप्यमानम् ऊर्णम्रदाः ऊर्णमिव म्रदीयः हा-
न्दस ईयोलोपः अत एव स्योनं सुखरूपम् । किं च अश्विसरस्वत्यः बर्हिषा सह
राजानं दीप्यमानं मन्युं क्रोधमिन्द्रियं च हे इन्द्र त्वयि दधुः किमर्थम् ईशायै हे-
श्वर्याय ईशनमीशा तस्यै गुरोश्च कृत्स्न इति [पा० ३.३.१०३.] स्वधिकारे ईशतेर-
प्रत्ययः स्त्रीवादात् । वसुं उक्तम् ॥ ५७ ॥

देवोऽग्निः स्विष्टकृदेवान्यक्षयथायथं होताराविन्द्रमश्विना वाचा वाचं
सरस्वतीमग्निं सोमं स्विष्टकृत्स्विष्ट इन्द्रः सुत्रामा सविता वरुणो भिष-
गिष्टो देवो वनस्पतिः स्विष्टा देवा आज्यपाः स्विष्टोऽग्निरग्निना होता
होत्रे स्विष्टकृद्यशो न दधदिन्द्रियमूर्जमपचितिं स्वधां वसुं ॥ ५८ ॥

शोभनमिष्टं यागं करोतीति स्विष्टकृत् अग्निर्देवो यथायथं यथास्वं यो यथा
इष्टव्यस्तथा (17.) देवान्वक्ष्यमाणान्यक्षत् इष्टवान् । कान्देवानत आह होतारौ
अयं चाग्निरसौ च मध्यमो वायुः होतृमैत्रावरुणौ वा इन्द्रम् अश्विना अश्विनौ च
वाचा मन्त्रेण वाचं च यक्षत् सरस्वतीमग्निं सोमं च । किं च स्विष्टकृत् शोभ-
नयज्ञकारी सुत्रामा शोभनरक्षकः मनिन्प्रत्ययः इन्द्रः स्विष्टः सुष्टु इष्टः सविता
वरुणो भिषगिष्टः वनस्पतिर्देवश्च इष्टः आज्यपा देवाः प्रयाजानुयाजाः स्विष्टाः
अग्निरधिष्ठाता अग्निना भौमेन हविर्द्वारा सुष्टु (18.) इष्टः । किं च होता दैव्यः